

Dr. Kolláth György

Az Állami Számvevőszék rövid neve: ÁSZ. A teniszben ász-értékű fogadásról beszélnek, ha az egyik játékos adogatásához a másiknak alig(ha) van köze. Ez jellemzi – egy éve – az ÁSZ elnökhelyetteseinek parlamenti meg nem választását is. MTI-hír adta tudtul, hogy az ellenzék e kérdéssel az önkormányzati választások végéig nem kíván foglalkozni. Politológus (se) tudná megválaszolni, mi köze a mulasztásos alkotmányellenességhez a helyi önkormányzati választásoknak. Nézzük azonban a dolog jogi háttérét és kihívásait!

Cím
ÁSZ és fogadás
Dátum
2002.09.20.

Az ÁSZ a Kormánytól, a pártoktól stb. független parlamenti intézmény. Csak az Országgyűlésnek és a törvényeknek van alárendelve. Legfőbb tisztségviselőit az elnök és az elnökhelyettesek - az Alkotmány szerint ugyanakkor: az „alelnökök” - alkotják. (A jogban e két dolog nem okvetlenül szinonima. Bár csak ennyi volna a bökkenő.) Az elnök és helyettesei a leghosszabb időtartamra – 12 évre - a parlament által választott közjogi tisztségviselők. Tisztségük gyakorlatilag a tanítás és az alkotóművészet kivételével semmilyen más munkát nem bír el. Sőt e megbízatás könnyen elveszíthető, ha valaki - akár csak neki fel nem róható okból is - képtelen a megbízatásából eredő feladatait ellátni.

A megválasztás pillanatában tudható, hogy meddig tart a ciklus, s ki mikor éri el a 70. életévet, mely automatikusan a megbízatás megszűnését eredményezi. 2001-ben mindez be is következett (lejárt a mandátum és jött egy nyugdíjazás). Ma az ÁSZ-nak nincs második számú vezetője egy sem. Isten óvja az elnököt egy szövődményes náthától avagy egy hosszabb lélegzetű külföldi úttól, mert különben a közpénzügyek legfőbb ellenőrző szervezete kapitány nélkül marad.

Az Országgyűlés először 2001. szeptember 26-án hozott határozatot a pártfrakciók képviselőiből álló jelölőbizottság felállítására. A jelölés eredeti határideje 2001. október 26. lett volna. Azóta még négy parlamenti határozat tologatta tovább a jelölést, melynek ez év szeptember 25-i határideje az ellenzék „zsebvétója” miatt ismét megdőlni látszik. A parlament szeptember-október havi ülésterve 47 pontból áll. A sorban az utolsó így szól: „AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ALELNÖKEINEK MEGVÁLASZTÁSA” – majd lábjegyzet: „Amennyiben a jelölőbizottság jelölteket állít!” Magyarul: ha nem, hát nem. Tragikomikus már ez is, de keserű pohár még később is jöhet. Egy előkészítetlen, kamu-jelölés ugyanis nem zárna ki, hogy bolondot csináljanak két kiszemeltből, mivel az Országgyűlés titkosan és un. nagy kétharmaddal (közel 260 igennel) választhat ÁSZ-alelnököt. Esetleg megsétáltatnának két személyt, majd sajnálkoznának a kudarccal miatt! Ennyi? Mégis, parlamenti elemzők szerint nem az ettől való félelem, hanem a politika dilettantizmusa, kompromisszum-képtelensége, a vizsgálatokkal szembeni averziója és/vagy a közöny áll a háttérben. Nem mindenkinek szívügye a múlt és a jelen markáns közgazdasági értékelése. Talán van is mitől félni!

Nem ismerem a számításba (sem) vett személyek számát, körét, szakmaiságát, rátermettségét, és ez pillanatnyilag nem is érdekel. Alkotmányos intézmény erőzóját azonban nem nézhetnénk tétlenül. A Magyar Országgyűlés tartozik nekünk azzal, hogy tartsa tiszteletben a törvényeket, és felelős döntéseket hozzon akkor, amikor eljött ennek az ideje. Ha pedig erre nincsen hajlandóság, akkor pl. a jelölés hatásköre szálljon át egy másik grémiumra, avagy a mulasztók viseljék a költségeket. Hárszabálybeli anyagi szankció is szóba jöhetne, ha ok és komoly érv nélkül húzzák az időt. Nyolc férfiból áll a jelölőbizottság. Van köztük ex-pénzügyi államtitkár, és gyakorló polgármester is. Talán ők azok, akiknek a körmére néz leginkább az ÁSZ. Ha már az urak hallgatnak, szólítsák meg őket, hátha elfogadható magyarázattal szolgálnak, vagy épp ettől beindulnak.

Az alelnökök jelölési és választási szisztémáját az alkotmányreform keretében érdemes áttekinteni. A kérdésnek garanciális súlya van. Ha a parlament egy kényes személyi választás során tartósan pattrá rendezkedik be, akkor

Dr. Kolláth György

alternatívaként a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyetteseinek, továbbá a legfőbb ügyész helyetteseinek kinevezési modellje, a köztársasági elnök ilyen vagy másféle bekapcsolása, avagy az ÁSZ elnöke által történő jelölés talán előrelépés volna. Olyan megoldás szükséges, amely kezdetől óvja a tisztség függetlenségét, távol tartja a pártkatonákat, és nem enged olyan dekázást, hogy – úgymond – a te kutyád kölyke meg az én kutyám kölyke = einstand. Van rá egy fogadásom, hogy ma még helyben járunk.